

Sygn. akt VIII Gz 122/13

POSTANOWIENIE

Dnia 23 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marek Tauer (spr.)

Sędziowie: SO Barbara Jamiolkowska

SO Elżbieta Kala

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2013 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy upadłościowej (...) S.A. w C.

na skutek zażalenia wierzyciela – (...) w (...) –

od postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 19 sierpnia 2013 r., sygn. akt VIII U 66/00

postanawia:

oddalić zażalenie.

VIII Gz 122/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Bydgoszczy stwierdził ukończenie postępowania upadłościowego – (...) S.A. w C. i zobowiązał syndyka do dokonania odpowiedniego obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym oraz w prasie lokalnej, jak również przyznał syndykowi ostateczne wynagrodzenie w kwocie 550.000 zł oraz zwrot poniesionych w toku postępowania wydatków w kwocie 118. 925, 84 zł.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy dokonał szczegółowego wskazania elementów wchodzących w skład majątku upadłego w tym: nieruchomości, ruchomości jak i określonych należności oraz czynności podjętych przez syndyka masy upadłości związanych z w/w w ramach prowadzonego postępowania upadłościowego. Sąd wydając rozstrzygnięcie o stwierdzeniu ukończenia postępowania upadłościowego oparł się na art. 217 zd. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe w zw. z art. 536 Prawa upadłościowego i naprawczego, zgodnie z którym sąd wydaje postanowienie o stwierdzeniu ukończenia postępowania upadłościowego na skutek podziału między wierzycieli funduszków masy upadłości w formie ostatecznego planu podziału. Ostatni podział jest zaś dokonywany w myśl art. 215 Pr. Up, po zlikwidowaniu majątku masy w całości. Sąd Rejonowy wskazał, iż w związku ze zlikwidowaniem całej masy upadłości oraz wykonaniem przez syndyka ostatecznego planu podziału, na podstawie powołanych przepisów orzeczono o stwierdzeniu ukończenia postępowania upadłościowego.

W odniesieniu do wynagrodzenia przyznanego syndykowi masy upadłości, Sąd przywołał postanowienie z dnia 5 marca 2001 r. określające wstępną wysokość wynagrodzenia syndyka na kwotę 550.000 zł, na poczet którego syndyk w toku postępowania pobrał zaliczki w łącznej kwocie 412. 500 zł. Sąd wskazał ponadto, iż syndyk ponosił wydatki niezbędne dla prawidłowego prowadzenia postępowania upadłościowego związane z kosztami przejazdów realizowanych własnym samochodem, opiewające na kwotę 118.925, 84 zł. Zestawienie przejazdów

syndyk przedstawił wraz ze sprawozdaniami opisowymi, które zatwierdzane były przez sędziego – komisarza. Podstawę prawną rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły w tej materii, przepisy art. 123 § 4 oraz art. 124 Pr. Up. W zw. z art. 536 Prawa upadłościowego i naprawczego z 2003 r oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 1998 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia syndyka masy upadłości i zarządcy odrębnego majątku (Dz.U. Nr 55, poz. 358).

W ocenie Sądu Rejonowego, wynagrodzenie syndyka ustalane w oparciu o kryterium 5% funduszków masy upadłości było w pełni adekwatne w stosunku do stopnia skomplikowania postępowania i zakresu czynności jakie musiał podjąć syndyk. Sąd podkreślił długi czas trwania postępowania oraz zwrócił uwagę na wielkość upadłego przedsiębiorstwa, w tym również na trudności związane z rozliczeniami spowodowanymi charakterystyką produkcji, przeznaczonej w ponad 60 % na eksport. Sąd uwypuklił również, iż dzięki staraniom syndyka udało się pozyskać do masy środki pozwalające na chociaż częściowe zaspokojenie wierzycieli upadłego. Maksymalne wynagrodzenie, które Sąd I instancji mógł przyznać syndykowi w oparciu o w/w przepisy i sprawozdanie ostateczne, opiewało na kwotę 1.117 tys. zł. Wobec złożenia przez syndyka wniosku o przyznanie wynagrodzenia w łącznej kwocie 550 tys. zł, stanowiącej 2,46 % funduszków masy upadłości, była to kwota którą zdaniem Sądu Rejonowego należało uwzględnić w całości, doliczając do niej zwrot wydatków z tytułu wspomnianych wcześniej kosztów podróży. Nadto Sąd podkreślił, iż nie było podstawy do podnoszenia wynagrodzenia o kwotę VAT, bowiem przepis dotyczący tej kwestii znajduje się jedynie w Prawie upadłościowym i naprawczym z 2003 r. i nie może mieć zastosowania w postępowaniu toczącym się w oparciu o przepisy Prawa upadłościowego z 1934 r.

Na postanowienie Sądu Rejonowego zażalenie wniósł wierzyciel – (...) z siedzibą w (...) w Niemczech domagając się uchylecia postanowienia w całości oraz wstrzymania w całości wykonalności zaskarżonego postanowienia do czasu rozstrzygnięcia zażalenia;

Powołanemu postanowieniu skarżący zarzucił:

- naruszenie art. 217 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe, poprzez wydanie postanowienia o ukończeniu postępowania (...) pomimo nie wykonania przez syndyka (...) S.A. w całości stanowiącego część ostatecznego planu podziału funduszków masy upadłości (...) S.A. z dnia 10 stycznia 2013 r. – preliminarza wydatków związanych z kosztami ukończenia postępowania upadłościowego (...) S.A. z dnia 11 stycznia, 18 lutego oraz 11 czerwca 2013 r., a także zawartego w piśmie z dnia 15 lipca 2013 r. zobowiązania syndyka (...) S.A. w upadłości do uiszczenia na rzecz (...) dodatkowej kwoty 7.200 zł;

- § 3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 1998 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia syndyka masy upadłości i zarządcy odrębnego majątku w zw. z art. 123 § 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe poprzez uwzględnienie w całości wniosku syndyka (...) S.A. w upadłości o przyznanie kwoty 550.000 zł tytułem wynagrodzenia w sytuacji, gdy wierzytelności (...) będącego uprzywilejowanym wierzycielem syndyka oraz masy upadłości (...) S.A. z tytułu zasądzonych należności sądowych pozostają w dalszym ciągu niezaspokojone oraz pominięcie tego faktu przy ocenie zasadności wniosku syndyka, a także nieuwzględnienie przy ustalaniu wynagrodzenia syndyka innych szczególnych okoliczności, o których mowa w powyższym rozporządzeniu, a które dotyczą wykonywania przez syndyka (...) S.A. wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 13 marca 2009 r., sygn. Akt VI GC 79/08, aż do kwietnia 2012 r., pomimo wygaśnięcia stwierdzonego nim obowiązku już w dniu 10 września 2010 r., i tym samym spowodowanie przedłużenia niniejszego postępowania o co najmniej dwa lata, i narażenie (...) na konieczność poniesienia kosztów sądowych oraz pomocy prawnej, których łączna wysokość wynosi wieśset tysięcy złotych;

- art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 68 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe poprzez orzeczenie w zakresie wynagrodzenia syndyka ponad żądanie określone w zmodyfikowanym wniosku syndyka (...) S.A. w upadłości z dnia 11 czerwca 2013 r. (k. 7935), w którym syndyk zwrócił się o przyznanie mu wynagrodzenia w kwocie 137.500 zł brutto.

W uzasadnieniu skarżący wskazywał na przedwczesność powyższego postanowienia. Na poparcie swych twierdzeń powołał się na fakt częściowego zawarcia przez syndyka w skorygowanym preliminarzu wydatków związanych z kosztami ukończenia postępowania upadłościowego, zasadzonych od syndyka na rzecz skarżącego w związku z egzekucją przez syndyka wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 13 marca 2009 r. sygn. VI GC 79/08 oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 9 lipca 2009 r. , sygn. I Aca 321/09, tj. kwoty 45. 318 zł, która to kwota nie została skarżącemu wypłacona.

Nadto wskazywał wierzyciel, iż oprócz powyższej kwoty dokonał on zgłoszenia do masy upadłości:

- łącznej kwoty 12.849, 08 EUR powiększonej o zasądzone odsetki ustawowe tytułem zwrotu kosztów sądowych postępowań wszczętych i przegranych przez syndyka w Niemczech

- 7.200 zł tytułem dalszego zwrotu kosztów w postępowaniu IC 601/10.

Część w/w kwot została zasądzona na rzecz wierzyciela w 2012 r. przed sporządzeniem ostatecznego planu podziału, część zaś już w bieżącym roku po jego sporządzeniu, jednakże wierzyciel pismem z dnia 11 lutego wniósł o dokonanie stosownej rezerwy w preliminarzu. Skarżący wskazywał, iż wierzyciel pismem z dnia 11 czerwca 2013 r. uznał w całości roszczenia wierzyciela, przedłożył bowiem uzupełniony preliminarz uwzględniający dodatkową kwotę 56.927, 62 zł (po przeliczeniu z EUR na PLN) tytułem zwrotu kosztów postępowań niemieckich oraz koszty stwierdzenia wykonalności. Ponadto pismem z dnia 15 lipca 2013 r. syndyk oświadczył, iż dodatkowo zgłoszona kwota 7. 200 zł (postępowanie IC 601/10) również zostanie zapłacona z posiadanych przez syndyka środków. Pomimo jednak przeznaczenia w masie upadłości stosownych środków na ten cel, nie zostały one jednak zapłacone, co w ocenie skarżącego czyni postanowienie o stwierdzeniu ukończenia postępowania upadłościowego przedwczesnym.

Nadto, skarżący wskazywał, iż nie doszło jeszcze do złożenia przez syndyka ostatecznego sprawozdania. Choć jednak sprawozdanie o tej nazwie zostało przez syndyka złożone w dniu 17 czerwca 2013 r. , a następnie zatwierdzone przez sędziego komisarza, to obejmuje ono jedynie okres do 17 czerwca 2013 r. i nie kończy się saldem o zł, a kwotą 285. 571, 51 zł po stronie aktywów masy upadłości. W ocenie skarżącego, kwota wynagrodzenia syndyka uwzględniona w oparciu o stosowne przepisy, nie powinna skutkować brakiem zaspokojenia należności, takich jak dochodzone przez skarżącego, a więc powstałe w wyniku działań procesowych syndyka. Ryzyko takich działań nie może obciążać wierzyciela, który do obrony swoich praw musi angażować własne środki, zaś syndyk bez względu na bezprawność i rezultat swoich działań otrzymuje z masy upadłości wynagrodzenie pochłaniając środki konieczne na zaspokojenie wierzyciela, którego należności powstały z wyłącznej winy syndyka. W tym kontekście skarżący wskazał, na okoliczności związane ze złożonym przez niego oświadczeniem o potrąceniu wzajemnych należności w związku z wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 13 marca 2009 r, sygn. akt VI Gc 79/08. Wobec odmowy przez syndyka uznania roszczeń wierzyciela i podjęciem czynności zmierzających do wykonania w/w orzeczenia, wierzyciel poniósł znaczne koszty związane z koniecznością obrony swoich praw, w tym związane z wniesieniem powództwa przeciwegzekucyjnego przeciwko syndykowi (Sąd Okręgowy w Bydgoszczy , I C 601/10, zakończonym uwzględnieniem w całości. Nienależyte działania syndyka wywołane błędną oceną sytuacji naraziły wierzyciela na znaczne koszty, których szczegółowego wyliczenia w związku z koniecznymi czynnościami procesowymi dokonał skarżący w zażaleniu.

Skarżący wskazywał, iż z punktu widzenia obowiązków syndyka i jego odpowiedzialności na gruncie Prawa upadłościowego za szczególnie zawinione należy uznać czynności podejmowane przez syndyka w Niemczech po dacie uwzględnienia sprzeciwu wierzyciela postanowieniem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 21 marca 2012 r. oraz postanowień nadzorczych Sędziego-Komisarza nakazujących powstrzymanie się od wykonywania wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 13 marca 2009 r., sygn. akt VI GC 79/08, a także nie znajdujące żadnego wytłumaczenia ignorowanie prawomocnych orzeczeń sądów niemieckich (a następnie polskich) dotyczących kosztów sądowych zasadzonych na rzecz Wierzyciela w postępowaniach z czynnym udziałem syndyka.

Tym samym skarżący zakwestionował również zawartą w uzasadnieniu Sądu I instancji konstatację, co do należytego wykonywania obowiązków przez syndyka, które nie dotyczy w ocenie skarżącego powyższego okresu, w którym zdecydowana część aktywności syndyka dotyczyła sporu ze skarżącym w zakresie skuteczności potrącenia. Skarżący nie przeczył przy tym, że we wcześniejszym okresie syndyk wykonywał zapewne swoje obowiązki należycie, i za okres ten należy się jemu stosowne wynagrodzenie.

Skarżący wskazał ponadto, iż syndyk pismem z dnia 11 czerwca 2013 r. ostatecznie uznał wszystkie wierzytelności (...) z tytułu kosztów sądowych i wniósł o stosowne ograniczenie swojego wynagrodzenia (przyznanie kwoty wynagrodzenia jako kwoty brutto). Jednakże powyższy wniosek syndyka nie został uwzględniony, czym doszło do orzeczenia ponad żądanie wnioskodawcy.

W pismach uzupełniających zażalenie wierzyciel wskazał, iż w dniu 9 września 2013 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem w sprawie o sygn. V Acz 731/13 uwzględnił zażalenie wierzyciela na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 28 czerwca 2013 r. w B., sygn. IC 601/10 w przedmiocie kosztów postępowania przeciwegzekucyjnego, zasądzając od syndyka (...) S.A. w upadłości oprócz zasądzonych wcześniej kwot 52.518 zł, kwoty: 16.674 zł tytułem kosztów postępowania przeciwegzekucyjnego, 817 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego wywołanych zażaleniem wierzyciela z dnia 24 maja 2013 r. i zakończonego wydaniem zaskarżonego postanowienia z dnia 28 czerwca 2013 r. oraz 1.357 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego w sprawie o sygn. V Acz 731/13.

W dniu 3 października 2013 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek wierzyciela o wstrzymanie wykonania postanowienia z 19 sierpnia 2013 r., a następnie postanowieniem z dnia 29 października 2013. odrzucił zażalenie na to postanowienie, ze względu na jego niedopuszczalność.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Zażalenie wierzyciela nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarówno zarzuty skarżącego odnoszące się do rozstrzygnięcia Sądu I instancji w przedmiocie stwierdzenia ukończenia postępowania upadłościowego, jak również ustalenia wynagrodzenia syndyka okazały się nieuzasadnione.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż za bezzasadny uznać należało zarzut co do przedwczesności stwierdzenia ukończenia postępowania upadłościowego. W tym kontekście wskazać należy, iż nietrafioną była tu wskazywana przez skarżącego interpretacja art. 217 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe (Dz.U.1991.118.512 j.t.), zgodnie z którą koniecznym warunkiem uznania wykonania planu podziału jest doprowadzenie przez syndyka do salda środków masy upadłości wykazującego o zł.

Takie rozumienie powyższego przepisu prowadziłoby niekiedy do trudnych do zaakceptowania w praktyce konsekwencji, jak np. niemożliwości ukończenia postępowania upadłościowego w przypadku wierzyciela pozostającego w zwłoce co do odbioru przedmiotu świadczenia. Nadto jak podkreśla się w doktrynie „ istnienie nie zaspokojonych jeszcze wierzytelności, choćby to były wierzytelności uprzywilejowane, a nawet wierzytelności do masy upadłości, nie stanowi przeszkody do ukończenia postępowania upadłościowego, wierzytelności takich można bowiem dochodzić, po ukończeniu postępowania, przeciwko upadłemu z całego jego majątku (por. Stanisław Gurgul, Prawo upadłościowe i układowe. Komentarz, Warszawa 2000, s. 670).

W tym kontekście wskazać należy na złożone przez syndyka masy upadłości w sprawie niniejszej oświadczenie podczas posiedzenia w dniu 19 sierpnia 2013 r. co do pozostałych w masie upadłości środków w wysokości 265.694, 38 zł. Syndyk oświadczył wówczas, iż z tych środków zostaną pokryte wszystkie koszty postępowania, których domagał się wierzyciel (...) (k.8013 akt). Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego o stwierdzeniu ukończenia postępowania, w świetle złożonego przez syndyka oświadczenia o zabezpieczeniu środków na poczet należności przysługujących powyższemu wierzycielowi, ocenić zatem należało jako prawidłowe. Podkreślić przy tym należy, iż kwoty 52 518, 00 zł i 56 927,

62 zł zostały przez syndyka uiszczone natychmiast po złożeniu przez wierzyciela zażalenia na postanowienie Sądu I instancji (k. 8037 i 8036 akt).

Przy czym, szczególnego zaznaczenia wymaga fakt, iż Sąd I instancji nie posiadał wiedzy co do toczącego się w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku postępowania zażaleniowego dotyczącego tytułów stanowiących podstawę wypłaty powyższych należności (sygn. V Acz 731/13). Takiej informacji nie przedstawił Sądowi zarówno wierzyciel, jak i syndyk. Jednakże jak wynika z poczynionych przez syndyka wyliczeń (k. 7935 akt) pozostające w masie upadłości środki zezwalałyby na pokrycie jedynie 56 927, 62 zł, przy czym syndyk uiszczył na rzecz wierzyciela nadto kwotę 52 518, 00 zł, czyniąc to najprawdopodobniej kosztem własnego wynagrodzenia.

W tym miejscu wskazać należy, iż wierzycielowi, który poniósł szkodę w wyniku nienależytego wypełniania obowiązków przez syndyka przysługuje uprawnienie do wytoczenia przeciwko syndykowi powództwa odszkodowawczego, w oparciu o art. 102 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe. Sygnalizacji tej dokonać należy również w odniesieniu do zarzutów zawartych w pkt b zażalenia, a dotyczących wysokości przyznanego syndykowi wynagrodzenia oparciu o dokonywane przez niego czynności w postępowaniu likwidacyjnym.

W tym kontekście Sąd Okręgowy podziela bowiem rozważania Sądu I instancji, w których doszedł on do wniosku, iż stopień trudności przedmiotowego postępowania warunkowany strukturą upadłego, charakterem prowadzonej przez niego produkcji jak i długotrwałość niniejszego postępowania upadłościowego, uzasadniają przyznanie syndykowi ostatecznego wynagrodzenia w kwocie 550.000 zł. Należy wskazać, iż maksymalnym wynagrodzeniem, które Sąd mógłby przyznać syndykowi w oparciu o art. 123 § 4 Prawa upadłościowego była kwota 1.117.000 zł. W związku z tym przyznanie niespełna połowy możliwej kwoty wynagrodzenia, w świetle trwającego około trzynastu lat postępowania upadłościowego, a dotyczącego przedsiębiorcy prowadzącego produkcję w zakładach produkcyjnych położonych w C., B., W. i R. (k. 7956 akt), zatrudniającego ok. 800 osób (k. 7957 akt) i dysponującego znacznym majątkiem, nie budziło wątpliwości Sądu Odwoławczego.

Nieuzasadnionym okazał się również zarzut dotyczący naruszenia przez Sąd art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 68 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe poprzez orzeczenie w zakresie wynagrodzenia syndyka ponad żądanie określone w zmodyfikowanym wniosku syndyka (...) S.A. w upadłości z dnia 11 czerwca 2013 r. Jak słusznie podkreślił Sąd Rejonowy, przepisy Prawa upadłościowego z 1934 r. nie przewidywały możliwości podnoszenia wynagrodzenia syndyka o kwotę podatku VAT, co ma miejsce w obowiązującym aktualnie art. 162 ust. 6 Prawa upadłościowego i naprawczego z dnia 28 lutego 2003 r. (Dz.U 2003 Nr 60, poz 535). Dlatego wnioskowana przez syndyka w piśmie z dnia 19 listopada 2012 r. kwota 137. 500, 00zł (k. 7567) wobec niedopuszczalności jej podwyższenia przez Sąd stanowiłaby odpowiednik wnioskowanej przez syndyka kwoty brutto (k. 7935-36). Przy czym podkreślić jeszcze raz należy, iż cel wierzyciela nawet wobec braku odpowiedniego obniżenia wynagrodzenia syndyka został przez wierzyciela osiągnięty w zakresie kwot 52 518, 00 zł i 56 927, 62 zł – kwoty te bowiem zostały przez syndyka wypłacone wierzycielowi dnia 27 sierpnia 2013 r. (k. 8037-8038 akt), a zatem w całości – rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego podwyższające w/w kwoty pochodzi bowiem z dnia 9 września 2013 r. (k. 8146 akt).

W świetle powyższych rozważań, Sąd Okręgowy ocenił, iż zażalenie wierzyciela jako bezzasadne podlegało oddaleniu, o czym orzeczono zgodnie z art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.